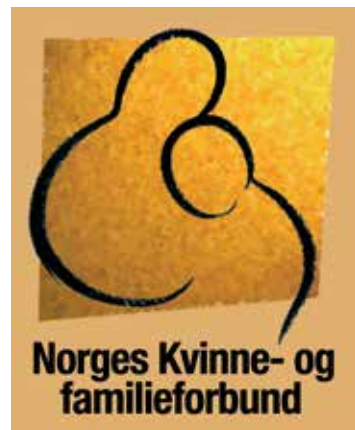

Kvinner & Familie

Nr. 2/2026

MEDLEMSBLAD FOR NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

ACWW konferansen 2026

Husmorskoler i bygd og by
Våre besteforeldres kjøkken
Velkommen til høstseminar

Forsidefoto: Congerdesign, Pixabay

Kvinner & familie

Nr. 2-2026

140. årgang - Grunnlagt 1887

Redaktør

Lene Søgaard Gloslie

Utgiver:

Norges Kvinne- og familieforbund

Storgata 11, 0155 Oslo

Telefon: + (47) 22 47 83 80

E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Annonser:

post@kvinnerogfamilie.no

Abonnement:

Kan bestilles hos utgiver: Kr 150,- pr. år.

Medlemmer av forbundet får bladet gratis

Design:

cathrine@xide.no

Trykk: Trykk: X-IDE AS,

Telefon 951 05 900

Adressering: Mailbroking

Opplag: 1800

Redaksjonsrådet:

Julie Hvidsten Helgesen

julie@kvinnerogfamilie.no

Trine Berg Fines

tbfinest@online.no

Bodil Irene Berge Nervik

bodil.nervik@icloud.com

Randi Helen Almskår

randiha1975@gmail.com

Lene Søgaard Gloslie

redaktor@kvinnerogfamilie.no

Frist for stoff: 14. oktober 2026

Ettertrykk og kopiering av Kvinner & families stoff og annonser er ikke tillatt uten etter avtale.

ISSN NR: 1891 - 7992

ISSN NR trykt utgave: 1500 - 3000

Norges Kvinne og familieforbund

Hensikt: Styrke familiens posisjon gjennom tiltak som gir tid og mulighet til omsorg for hverandre.

Visjon: Anerkjennelse av kvinners ulike valg gjennom livsfaser. Verdssetting av familien som bærebjelke i utviklingen av et godt samfunn.

K&F er tilsluttet:

Associated Country Women of the World (ACWW)

Norsk TotalforsvarsForum (NTF)

FOKUS Forum for Kvinner og Utviklings-spørsmål

FN Sambandet, Frivillighet Norge, Debio, Studieforbundet næring og samfunn.

Leder

Julie Hvidsten Helgesen

Forbundsleder

Kjære medlem

Når dette medlemsbladet kommer ut, står sommeren for døren. For mange betyr det lysere dager, familiebesøk, tid på hytta eller noen rolige dager hjemme. Samtidig vet vi at ikke alle går sommeren i møte med den samme følelsen av letthet. Mange kjenner fortsatt på uro knyttet til økonomi, helse og et samfunn som endrer seg raskt.

Denne våren har vært helt spesiell for meg personlig. I mars ble jeg mamma for første gang, og hverdagen har fått et nytt perspektiv. Det har vært både lærerikt, overveldende og veldig fint. Midt i alt det nye har jeg også tenkt mye på hvor viktig trygghet og fellesskap er – ikke bare for småbarnsfamilier, men i alle livets faser.

I dagens samfunnsdebatt handler mye om tempo, effektivitet og det digitale. Mange opplever at utviklingen går fort, og at det blir vanskeligere å finne de gode møteplassene der mennesker faktisk ser hverandre. Jeg tror dette er noe både yngre og eldre generasjoner kan kjenne på, selv om det kanskje oppleves på ulike måter. Ensomhet og utenforskap rammer ikke bare én gruppe i samfunnet.

Nettopp derfor er arbeidet i Norges Kvinne- og familieforbund så viktig. Våre lokallag skaper fellesskap, aktivitet og tilhørighet over hele landet. Her møtes mennesker med ulike erfaringer og livssituasjoner, og det tror jeg vi trenger mer av i tiden fremover. I en verden som stadig blir mer digital, må vi også ta vare på de menneskelige fellesskapene.

Jeg mener også det er viktig at vi fortsetter å løfte spørsmål om trygghet, omsorg og livskvalitet i samfunnsdebatten. Et godt samfunn må ha plass til både unge familier, eldre som ønsker aktive og verdige liv, og mennesker som trenger støtte og fellesskap i hverdagen.

Takk for alt arbeidet dere gjør rundt om i landet. Hver enkelt innsats betyr noe.

Jeg ønsker dere alle en riktig god sommer.

Julie Hvidsten Helgesen

Forbundsleder

Redaktør

Lene Sogaard Gloslie

Redaktør

«No livnar det i lundar, no lauvast det i li, den heile skapning stundar no fram til sumars tid.»

De kjente ordene fra vårsalmen som ble skrevet i 1875 av Elias Blix setter ord til følelsene som vårsol og de første vårblomstene skaper i oss. Endelig kan vi riste av oss vinter og mørketid, kulde og snø, og se fremover – mot vår, sol og sommer.

Det spirer også i forbundet, og i denne utgaven av Kvinner & Familie er det ekstra hyggelig å at vi har fått inn mye stoff fra lag og kretser. Det er stor og variert aktivitet i lagene, og jubileer som har blitt feiret rundt i landet. Vi setter stor pris på å høre fra dere alle, og lar oss inspirere av aktiviteter og virkestrang. For lagene har stor betydning i sine lokalmiljø, og viderefører både tradisjoner og sosial aktivitet. Dette verdsettes høyt og det viser samtidig at forbundet er levedyktig og klar for ny giv. Stå på – og vit at innsatsen er viktig!

Samtidig er det veldig hyggelig å kunne gratulere vår forbundsleder Julie Hvidsten Helgesen med datteren.

De siste husmorskolen i Norge ble lagt ned for femti år siden i år, og ble da innlemmet i den videregående opplæringen. Dette er en del av norsk historie som du som har gått på husmorskole inviteres til å bidra til å bevare, gjennom å dele minner og erfaringer fra din tid ved en av Norges husmorskoler. Memoar er nå i ferd med å samle, dokumentere og bevare den unike historien om husmorskolen.

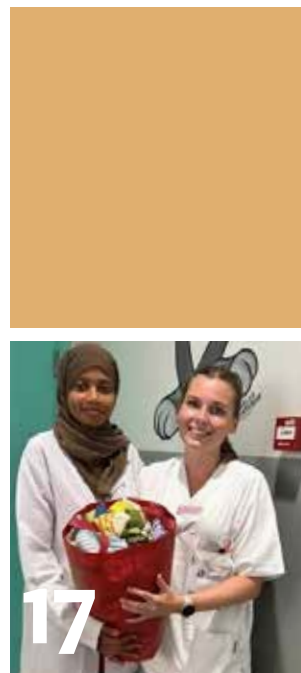
«Våre besteforeldres kjøkken» er et prosjekt i regi av Nasjonalforeningen for folkehelsen i Trøndelag, i samarbeid med Mosvik Kvinne- og familielag. Formålet med prosjektet er å overføre matkunnskap og matglede fra eldre generasjoner til barn, samtidig som man motvirker sosial isolasjon og passivitet blant eldre.

Dette er et spennende prosjekt i bærekraftens, beredskapens og matgledens navn, der barn får lære om norske råvarer, gamle teknikker og selvforsyning – men også om hvordan tradisjoner kan skape trygghet, fellesskap og god folkehelse. Du kan lese mer om prosjektet i bladet.

I april mottok vi det triste budskapet om at tidligere forbundsleder Elisabeth Rusdal hadde gått bort den 1. april i år. Flere av forbundets tillitsvalgte og tidligere ansatte deltok i bisettelsen. Elisabeth vil bli husket som en bauta, en tydelig leder som kjempet for forbundets saker, og for kvinner og barns rettigheter, og som dessverre gikk fra oss så altfor tidlig. Fred over hennes minne.

Ønsker du å fortelle litt om hva ditt lag eller din krets jobber med, hører vi gjerne fra deg. Send tekst og bilder til redaktor@kvinnerogfamilie.no, og bidra med interessant lesestoff og inspirasjon til våre medlemmer.

Ha en riktig fin sommer alle sammen!

Innhold

POLITIKK OG SAMFUNN

ACWW konferansen 2026	4
Minneord Elisabeth Rusdal	9
Husmorskoler i bygd og by	10
Pilotprosjekt: Våre besteforeldres kjøkken	13
Eldreopprøret Voss 2026 – Kvifor?	22

FORBUNDSNYTT

Velkommen til høstseminar	14
Sentralstyrets hjørne	16
Bruksanvisning for digitalt landslotteri	25

JUS

Skilsmisse: Hva med pensjonen?	20
--------------------------------	----

LOKALSTOFF

Bestemor-strikk reddar liv	17
Samla nær 80 kvinner til fellesskap	18
Røa Kvinne- og familielag 95-års jubileum	24
Jubilanter hedret i Mosvik K&F	26
Torsdagstreffet fyller 50 år	27

Materiell fra Norges Kvinne- og familieforbund	28
Liste over K&Fs tillitskvinner	30

 - følg oss på facebook

OPPDATER DEG PÅ HVA SOM SKJER I FORBUNDET! DU FINNER LINKEN TIL FACEBOOKSIDEN PÅ NETTSIDENE VÅRE. HER FÅR DU LØPENDE INFORMASJON, DU KAN KOMMENTERE OG DELTA I DISKUSJONEN.

VI SEES PÅ FACEBOOK!

ACWW konferansen 2026

Rapport fra ACWW konferansen 2026 – Ottawa 26. april til 1. mai

AV: MERETHE BRATTETAULE, TERTNES KVINNE OG FAMILIELAG

GODE LESERE AV FORBUNDSBLADET!

Jeg vil starte med å si at det var en ære å få representere Norges Kvinne- og familieforbund og Norge på verdenskonferansen, som eneste nordmann og skandinav.

Det blir stadig færre deltakere fra de nordiske landene, men Island var representert med ni damer fra sagaøya. De vel 350 deltakere fra over 80 land ble godt tatt imot i Canadas hovedstad Ottawa, en vakker by med storslåtte byggverk og vi var fint plassert i nærheten av sentrumskjernen og parlamentskvartalet. Det var stor deltakelse fra USA og vertslandet og ja, det var en deltaker fra USA som sa at han var opprinnelig norsk.

Min engelske mann Peter Ledger var som en bauta for meg og ble raskt engasjert for å være kontaktperson for ledsagergruppen.

ÅPNING

Åpningsseremonien startet med den fine tradisjonen med at alle flaggene til nasjoner som har medlemsorganisasjoner i ACWW bæres inn samtidig som nasjonens navn blir lest opp. Dette er en høytidelig prosesjon med over 100 flagg. En opplagt og strålende verdenspresident Magdie de Kock åpnet konferansen etterfulgt av et hjertelig velkommen fra ordføreren i Ottawa. Vi fikk høre en inspirerende tale fra prof. Claudette Commanda, Elder (eldre respektabel person) of the Kitigan Zibi Anishinabeg First Nation. First Nation betegner urbefolkning og er en respektfull betegnelse for de opphavelige nasjonene på det amerikanske kontinentet. Hun snakket om samhold som styrke og om

ansvaret som ligger på de eldre til å gi videre til neste generasjoner. Hun er den første utnevnte professor av First Nation i Ottawas juridiske fakultet, der hun fremmer urfolk sine rettigheter og er bærer av kulturell historie og rådgiver. Hennes budskap er tydelig med familie og samfunn i sentrum. «We need to be visible». Vi ble bergtatt av hennes tale som traff alle kvinner, mest på engelsk men hun brukte også sitt stammespråk innimellom.

Magdie de Kock presenterte sammendrag for siste 3 år. Hun har stått som verdenspresident i 7 år (grunnet covid ble den første perioden 4 år) og mottok stående applaus for sin innsats som verdenspresident. Det har vært tøffe tider som var uforutsigbare da hun ble valgt i 2019 og som hun selv uttrykte det: «de verste dagene skulle også vise seg å bli de beste dagene». Hun la ikke skjul på at arbeidet med revitalisering av ACWW har vært krevende, men takket alle som har bidratt med stor innsats i dette arbeidet. Hun ble hyllet med stående applaus. Den fine åpningsseremonien ble avsluttet med «Song of Peace» som er ACWW sin sang om å holde fred med samhold og likeverd. Det betydde ekstra mye for oss å få synge den sammen i den verden vi lever i i dag. Mange var tydelig beveget.

Tish Collins er administrerende direktør i ACWW. Sammen med en stab utgjør hun den sentrale administrasjonen med ansatte og er verdenspresidentens høyre hånd. Hun har hatt denne rollen i snart 10 år. På slutten av konferansen avslørte Tish at hun går av med pensjon, og det pågår en prosess med å ansette ny administrerende direktør.

Prof. Claudette Commanda, Elder of the Kitigan Anishinabeg First Nation. Foto: Merethe Brattetaule

FORNYE, MODERNISERE OG FORYNGE

Gjennom revitaliseringen av ACWW er det gjort en del oppryddinger i regler og statutter. Organisasjonen er slanket og styreverv er slått sammen. En av dem som er slått sammen er det som nå kalles Advocacy, som omfatter promotering av ACWW i alle mulige kanaler, også i FN, der det tidligere var egen representant. Et annet tema som er aktuelt er bevisst å tiltrekke seg yngre medlemmer, bl.a. ved å rekruttere ungdomsledede organisasjoner som medlemmer. Da vår kjære 2. verdenspresident Irene Chinje døde i 2024,

ble vervet overtatt av unge Judith Awouor Juma fra Kenya. Hun ble også gjenvalgt til 2. verdenspresident på denne konferansen.

Det er nå opprettet koordinatorene i områder, som utgjør et bindeledd mellom area-presidentene og medlemmene og knytter medlemmene tettere til ACWW sitt arbeid. «Women walk the World» er et eksempel på en bevegelse om pengeinnsamling som koordinatorene arrangerer og gir et stort økonomisk bidrag til organisasjonen.

Økonomisparing er i fokus, og det er gjennomført utallige digitale møter. Disse møtene som forener styret fra alle verdenshjørner starter alltid med «Good morning», «Good evening» and «Good night». Dette har også bidratt til slagordet «Stronger together – wherever we are».

HISTORIENE – HVORFOR VI SKAL FORTSETTE UTEN Å GI OPP

Det var et utvalg av gode talere med aktuelle og interessante tema. Jeg vil gjerne trekke frem en ung jente fra Kenya, Julia Kamau som snakket om viktigheten av matsuverenitet og bærekraft på landsbygda. En organisasjon som kaller seg Foodsavers, har spesialisert seg på gamle tradisjoner for dyrking av mat. De underviser farmere i å høste frø for neste sesong fremfor å kjøpe frø. Vanskelig å fatte, men tomatfrø er faktisk dyrere enn gull i Afrika.

Jeg vil også trekke frem talen fra Tharinda Arumapperuma som er area-president for Sentral- og Sør-Asia. I sin area-rapport forteller hun at kvinner i enkelte områder i India ikke klarer å forsørge familien sin uten å ta en lønnet jobb. Når de menstruerer blir de utestengt fra arbeidsplassen og risikerer å miste jobben. Det har ført til at kvinner gjennomgår operasjon for å fjerne reproduktive organer, bare for å ha muligheten for å jobbe for å kunne sette mat på bordet. Tharinda er en av dem jeg har blitt kjent med fra forrige verdenskonferanse, en menneskerettighetsadvokat fra Sri Lanka. Hun sier at hun representerer kvinner som ikke kan, har råd til eller har fått visum til å delta på verdenskonferansen.

ACWW koordinator Beatrice Banda fra Tanzania deltar i samarbeid with ACWW's rural women in action sitt fonds prosjekt. Prosjektet handler om å bekjempe kjønnslemlestelse og krav om opprettelse av fødestuer slik at kvinner har et tilbud

Beatrice Banda, koordinator, Tanzania-prosjektet bekjempe av kjønnslemlestelse. Foto: Merethe Brattetaule

fremfor å føde hjemme. Dessverre er det jenter som dør hver dag av komplikasjoner fra kjønnslemlestelse og mangel på fødselshjelp.

Likestilling og likeverd oppnås ikke av kvinner alene. Hele samfunn må endres, gamle tradisjoner må elimineres og menn og gutter må på banen. Vi fikk høre en historie som er et eksempel på dette. På Papa NyGuinea driver et samfunn produksjon av vanilje. Når vaniljen skal pollineres, er det en svært delikat jobb og utføres med følsomme hender av kvinnene. Vold mot kvinner og barn er vanlig og tradisjonelt utført av menn som ikke vet om noe annen kultur og heller ikke er motivert til å endre adferd. Dette gikk utover vaniljeproduksjonen. Gruppen som ønsket å gjøre noe med dette tok tak i mennene ved å snakke med dem og være tydelig på at mennene måtte slutte å brette fingrene på konene sine. Slik fikk mennene forståelsen at de var en del av løsningen hvis man skulle lykkes med økning av produksjon.

Fra venstre: avtroppende verdenspresident Magdie de Kock, Merethe Brattetaule og påtroppende president Marie Kenny. Foto: Peter Ledger

Situasjonen bedret seg betraktelig. Tenk på dette når du lager vafler neste gang.

NYE BEKJENTSKAPER

En stor del av det å være på konferansen er å utvide vennekretsen og bli kjent med andre organisasjoner. En god del av tiden er satt av til vriling og mulighet for dette. Jeg vil trekke frem et nytt bekjentskap – Bernadette – fra Trinidad og Tobago. En kvinne med sterk vilje og stort pågangsmot. På spørsmål om hvilke områder hun og hennes organisasjon jobber kom svaret raskt og enkelt: Kriminalitet og vold. Foran alt annet. Gi håp, forsøke å redde noen fra utvikling til kriminell løpebane. Hun ga meg et hefte med oppskrifter fra sin del av verden, bare noen A4 ark brettet og stiftet sammen, som de prøver å selge for å få inn litt penger. Jeg donerte 400 kr for mitt hefte. Derfor er det så viktig at vi møtes fra rike deler av verden og fattige deler av verden. Og jeg må gå på Global food for å få tak i

sjeldne ingredienser og forsøke å lage en ny middagsrett.

VALG

Noe av det fine med ACWW er at valgene gjøres tidlig i konferansen, allerede på dag én. Som deltaker med stemmerett holdt jeg vårt forbund sine 5 stemmer alene. På forhånd hadde jeg gått gjennom kandidatene sammen med forbundsleder Julie Helgesen og nestleder Trine Berg Fines. Dessverre hadde den sittende area presidenten for Europa Afrodita Roman trukket sitt kandidatur som 2. verdenspresident. Juma som tok over for 2. verdenspresident Irene Chinje, stilte til gjenvalg. Juma er ung og ble valgt. Det ble foretatt et valg som viser styrke.

Verdenspresident: Marie Kenny – Canada

2. verdenspresident: Judith Awouor Juma – Kenya

Regnskapsfører: Angela Cassels – Scotland

Sekretær: Vanda Gagiano – Sør-Afrika

Advocacy (promotering): Bonnie Teeple – USA

Samfunnsforbedring og prosjekter:

Christine Reghenzani – Australia

Partnerskapsoppfølging: Donna Jebb – Canada

Kunnskapsdeling og lokale aktiviteter:

Marina Muller – Namibia

Area presidentene:

Canada – Anne Innes

Karibia, Sentral- og Sør-Amerika – Alexandria Best

Sentral- og Sør-Asia – Arumapperuma Tharinda

Europa – Ann Kerr

Øst- Vest og Sentral-Afrika – Clare Jethwa

Sør-Afrika – Leanda Le Cornu

Øst og Sør-øst Asia – Uugan-Erdene Tugrug

Stillehavs-land – Mary Pocock

USA – Jane Chapman

RESOLUSJONER

Resolusjoner som blir stemt frem, gir en forpliktelse for ACWW-medlemmer og medlemsorganisasjoner å kreve gjennomføring av sine lands regjeringer og aktuelle utvalg.

1. Implementere bærekraftige finansieringsmodeller for å bekjempe vold mot kvinner og barn.

Dette innebærer å prioritere utviklingen av tjenester som gjenkjenner

risikofaktorer for gjerningsmenn som er kjent for å utøve vold mot kvinner og barn. Prioritere finansieringsmodeller som støtter integrerte, traume-informerte og offersentrerte tiltak på tvers av relevante sektorer, og som sikrer rimelig og rettferdig tilgang til juridisk beskyttelse og viktige støttetjenester for kvinner og barn som er i faresonen for eller rammet av vold. Enstemming vedtatt.

2. Redusere digitale skader via sosiale medier

Kreve å implementere og håndheve retningslinjer som reduserer digitale skader, spesielt via sosiale medier, og fremmer unges psykiske velvære på nett. Forplikte seg til å kjempe for trygge, inkluderende og rettferdige digitale miljøer for unge mennesker, spesielt unge kvinner på landsbygda, gjennom offentlig utdanning, samfunnsengasjement og støtte til ungdomsledede initiativer for digital kompetanse.

Enstemmig vedtatt

3. Mangel på barnepass

Spesielt i områder som har mangel på tilbud, der barn blir ivaretatt av «eldre søsken» og blir understimulert.

Iverksette omfattende tiltak for å eliminere barnehageørkener, inkludert for de som bor i landlige, urbane og marginaliserte områder. Dette inkluderer å håndtere barrierer for rimelige og likeverdige barnehagetjenester påvirket av mangel på lisensierte barnehagetilbydere, mangel på stabilisert omsorg og mangel på barnehagealternativer av høy kvalitet, som har en uforholdsmessig stor innvirkning på kvinner, spesielt kvinner på landsbygda. Vi oppfordrer myndighetene til å tilby pålitelige, rimelige og tilgjengelige barnehagetjenester, spesielt for kvinner som bor i landlige og andre underforsynte områder og lokalsamfunn. Vurdere løsninger som inkluderer investering i barnehageinfrastruktur, støtte til fleksible og samfunnsbaserte omsorgsmodeller og målrettede

Bernadette fra Trinidad og Merethe Brattetaule.
Foto: Peter Ledger

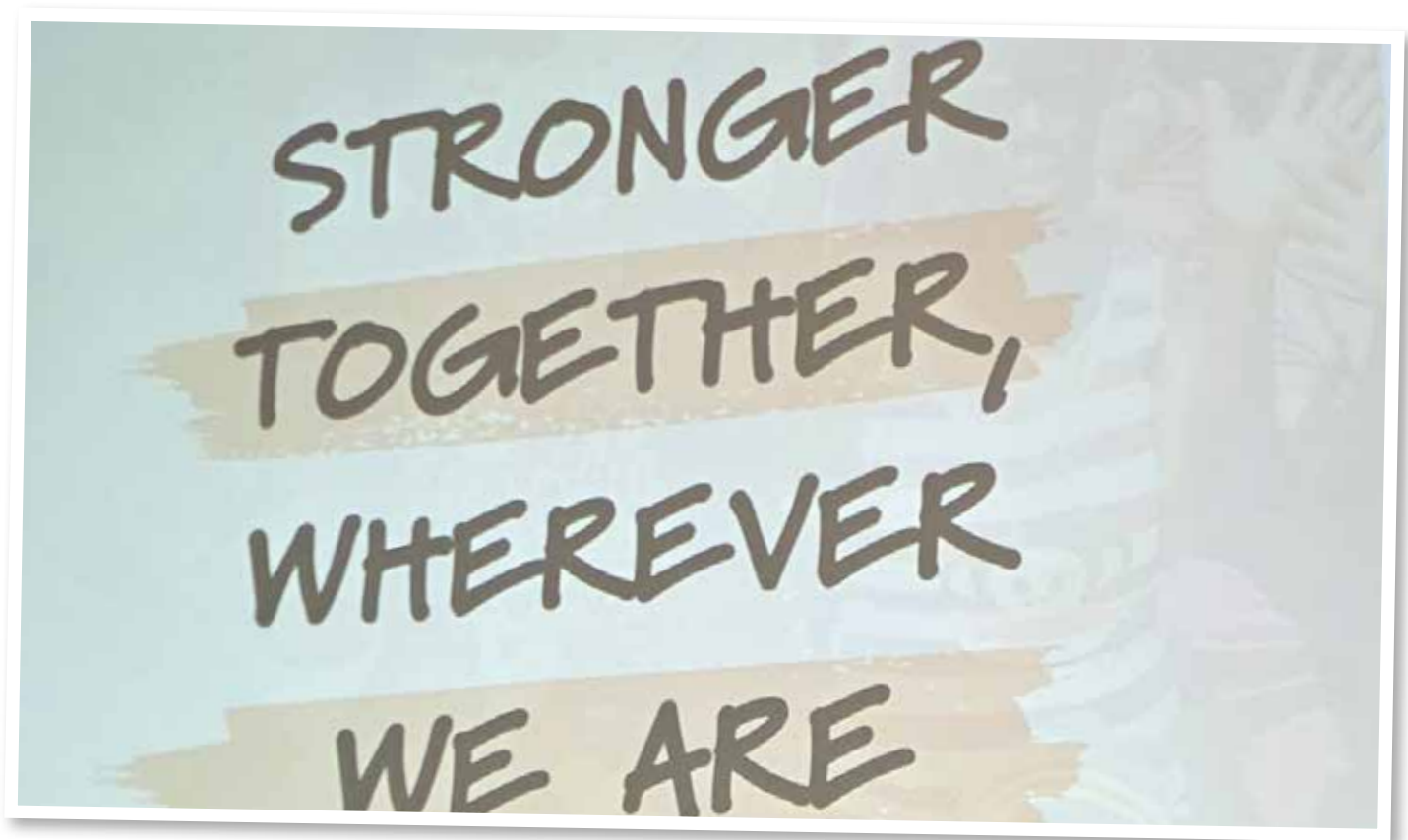

Tish Collins, adm. direktør i ACWW. Foto: Merethe Brattetaule

opplæringsprogrammer for barnehage-tilbydere på lokalt og nasjonalt nivå
Vedtatt mot en blank stemme.

4. Innsamling av data om flomutsatte elvesystemer

Sikre innsamling, analyse og offentlig formidling av sanntidsdata om nedbør, elveføring og elvehøyde, spesielt i flomutsatte områder. ACWW vil samarbeide med interesserte medlemsforeninger for å fremme

STRONGER
TOGETHER,
WHEREVER
WE ARE

Nytt slagord: Sterkere sammen uansett hvor vi er. Foto: Merethe Brattetaule

tilgjengelige tidlige varslingsystemer på lokalt nivå og støtte lokale utdanningsinnsatser for å forbedre flomberedskapen. Enstemmig vedtatt

5. Etablering av et finansieringsprogram for ungdomsledede organisasjoner

ACWW vedtar å utforske muligheten for å etablere et finansieringsprogram innenfor sin strategiske plan for ungdomsledede organisasjoner for å styrke meningsfull ungdomsdeltakelse i ACWWs medlemmer og for å støtte deres lokalt drevne initiativer. Vedtatt mot 12 som var mot og 5 blanke

6. Jodmangel-lidelser hos kvinner på landsbygda

Oppfordre UNICEF og andre relevante FN-organer til å fortsette arbeidet med å oppnå optimal jodernæring for gravide og ammende kvinner og små barn, spesielt de som bor i landlige områder. Investere i eliminering av jodmangel og sørge for at kutt i internasjonal utviklingsfinansiering ikke setter implementeringen av disse tiltakene i fare for kvinner og jenter, spesielt de som bor i landlige og andre underforsynte områder. Enstemmig vedtatt

7. Rettferdig tilgang til vaksiner

Fullfinansiere og implementere sine forpliktelser om å gi rettferdig tilgang til alle vaksiner, å vedta innovative programmer som er i tråd med behovene til kvinner i landlige og avsidesliggende samfunn og å sikre at kutt i internasjonal utviklingsfinansiering ikke setter den fulle implementeringen av disse tiltakene for kvinner og jenter i fare, spesielt de som bor i landlige, avsidesliggende og andre underforsynte områder. Enstemmig vedtatt.

8. Finansiering av seksuell og reproduktiv helse og rettigheter

Implementere strategier for å fullfinansiere seksuelle og reproduktive helse- og rettighetsrettigheter, inkludert å tilby informasjon, omfattende seksualundervisning og fasiliteter til alle. Gjelder spesielt for kvinner som bor i landlige områder og fra lavinntektsland. Jenter dør i fødsel hver dag, utsatt for kjønnslemlestelse og mangler rettigheter. ACWW må være disse kvinnene sin stemme. Enstemmig vedtatt.

9. Opplysningskrav for kommersiell bruk av digital redigering og AI-produksjoner

Utvikle og håndheve lovgivning og forskrifter som krever tydelig og konsekvent offentliggjøring av kommersielt distribuert innhold som er digitalt redigert eller generert ved hjelp av kunstig intelligens. ACWW-medlemmer forplikter seg til å øke bevisstheten i sine lokalsamfunn – spesielt i landlige områder – om virkningene av ikke-offentliggjorte syntetiske medier, og til å støtte initiativer for digital kompetanse som gir kvinner og jenter mulighet til å gjenkjenne og reagere på manipulert innhold. Enstemmig vedtatt

ØKONOMI

Som de fleste andre interesseorganisasjoner både globalt og nasjonalt sliter også ACWW med økonomi. Etter pandemien har nedgangen i medlemstall sunket betraktelig. Medlemsorganisasjoner spesielt i lavinntektsområder, har for dårlig råd til medlemsavgiften og ACWW sin økonomi er nå nede i en stor bølgedal. Det ble lagt frem et regnskap som viser at organisasjonen har

Ivaretakelse av urfrøet. Foto: Merethe Brattetaule

tæret på sin oppsparte kapital i flere år nå, og trenden må snu hvis den skal overleve. Konferansedeltakerne var fornøyd over den ærlige måten regnskapet ble lagt frem på, og kasserer Angela Cassels hadde ingen lett oppgave. Hun innga likevel så mye tillit at det meget nøkterne budsjettet for de neste 3 årene ble stemt frem og hun selv ble gjenvalgt for 3 år.

MINNE OM ELISABETH RUSDAL

Både Tish Collins og Nick Newland-Esner i ACWW sin administrasjon kjente vår kjære tidligere forbundsleder Elisabeth Rusdal. De sender sine dypeste kondolanser. Elisabeth Rusdal gjorde en veldig god jobb i ACWW og deltok sammen med meg og flere andre på verdenskonferansen i Chennai. Hun kjempet blant annet frem resolusjonen «Bekjempelse av vold i nære relasjoner» som ble fremmet av Aina Alfredsen Førde som var forbundsleder og deltaker på verdenskonferansen i Melbourne i 2019, der den ble enstemmig vedtatt. Denne resolusjonen er videreført i den første resolusjonen på verdenskonferansen i Ottawa.

VEIEN VIDERE

Jeg føler meg trygg på at den nyvalgte verdenspresidenten Marie Kenny vil lede ACWW videre i samme ånd som Magdie de Kock har gjort. Magdie har gjort en formidabel snuoperasjon med flere nye elementer. Noen av dem er nevnt nedenfor.

Knytte til seg flere ungdomsorganisasjoner. Dette er nok mer aktuelt i rurale områder, der unge kvinner engasjerer seg i landbruk og bærekraftig fremtid for seg og sin familie. Prosjektet med frøbank er et eksempel på det.

Satsing på koordinatører som gode ambassadører og som snakker om ACWW i sitt lokalsamfunn, samtidig som de er informert om det som skjer sentralt gjennom area-møtene. De styrker også lokalsamfunnet gjennom aktiviteter som Women Walk the World og deltakelse i sentrale prosjekt mv. Det er nå 19 koordinatører bare i Europa og medlemsorganisasjonene oppfordres til å rekruttere flere.

Nedskalering av antall prosjekt og samle prosjektstøtte til få områder:

- Kvinner på landsbygden sin reproduktive/ seksuelle helse, føde- og barselomsorg
- Jenters utdanningsmuligheter
- Klimasmart jordbruk

Et annet satsningsområde er tilstedeværelse på internasjonale arrangementer der ACWW kan presenteres og promoter.

Kritisk gjennomgang og overvåkning av den økonomiske situasjonen fremover.

Magdie de Kock fikk stående applaus for sin innsats flere ganger under konferansen.

AVSLUTNING

En flott avslutning preget av glede over det nye styret. Det ble lagt vekt på at smilet og vennligheten hadde vært fremtredende under hele konferansen og mange viktige historier og taler har bidratt til en viss optimisme for fremtiden. Hver morgen ble åpnet med «lost and found». På det meste var det funnet 7 nøkkelkort, og ved en anledning var det funnet en pose med mange håndlagde koalabjørner i.

Min fine Peter var stolt bærer av det norske flagget på avslutningsseremonien.

Peter Ledger – stolt bærer av det norske flagget. Foto: Merethe Brattetaule

EUROPA SITT AREA-MØTE

Europapresidenten Anne Kerr fra Skottland ser frem til å ta fatt på oppgaven og stiller seg til tjeneste. Det utløste stor begeistring da det ble avslørt at Island skal holde Europakonferansen i 2028 i nydelige Selfoss.

Ved neste triennial som er i 2029 fyller ACWW 100 år. Dette er en viktig markering for forbundet. Som mange vet var vår egen Marie Michelet med på å danne Associated Country Women of the World, som er ACWW. Denne verdenskonferansen skal arrangeres i Killarney i Irland – det er bare å glede seg!

For de som liker å planlegge langt frem i tid, skal verdenskonferansen i 2032 arrangeres i Darwin i Australia.

Jeg håper at vi kan bli flere fra forbundet som vil delta på konferansene fremover. Det er en unik mulighet til refleksjon over oppnådd likeverd og kvinners muligheter i gode Norge sammenlignet med andre steder i verden. Men mest av alt er det fellesskapet som brer seg, som styrker grupper som får gjennomslag og oppnår resultater som skaper en bedre fremtid for dem selv og de som kommer etter dem.

Minneord om Elisabeth Rusdal

Tidligere forbundsleder i Norges Kvinne- og familieforbund

Elisabeth Rusdal, født 1. august 1957, døde 1. april 2026. Elisabeth var forbundsleder fra 1997 til 2001 og fra 2010 til 2018, og den eneste lederen som har sittet i to perioder. Hun er den lederen som har sittet nest lengst i vårt forbund – bare vår grunnlegger, Marie Michelet satt lenger.

I 1990 var Elisabeth lagleder i Jar Husmorlag, og var ofte på besøk på kontoret i Oscarsgate 43, med mange spørsmål og innspill til de i ledelsen. Da denne virvelvinden av en kvinne etter hvert ble kretsleder og medlem av forbundets landsstyre, var det mange som kjente på optimisme for forbundets videre arbeid. Hun var modig og pågående, men også lyttende og grundig i sitt arbeid. Etter hvert ble vi også kjent med henne som en nær venn. Hennes kunnskap og engasjement for forbundets saker spente over hele skalaen. Forbundet er blant annet medlem av både FOKUS (Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål) og ACWW (Associated Country Women of the World – en internasjonal kvinneorganisasjon). Her var Elisabeth en aktiv bidragsyter i arbeidet for kvinner i den tredje verden. Hun utarbeidet innspill både til ACWW's Europa-konferanser og Verdenskonferanser.

Da Elisabeth hadde mottatt stafettpinne og overtok som forbundsleder i 1997 var det hennes tur til å være forbundets delegasjonsleder til Verdenskonferansen i Sør-Afrika

i 1998. Etter hvert ble det flere reiser til ACWW's konferanser, Dublin i Irland, Warwick i England og Chennai i India for å nevne noen. Forbundets egne prosjekter var også viktige å følge opp. Elisabeth var meget engasjert i krisesenteret i Sibiu, Romania, som vi ble tildelt midler til gjennom TV-aksjonen i 2005. Her var hun flere ganger, både som leder av en gruppe, når det skulle holdes kurs og ellers de årlige evalueringer. Det ble mange turer for å få alt på plass.

Elisabeth var kursleder om demokratisering og menneskerettigheter for kvinnegrupper i Øst- og Sentral-Europa fra 1998. Holdt kurs, og dannet kvinneorganisasjoner i: Estland, Latvia, Litauen, Bosnia-Hercegovina, Bulgaria og Albania.

Elisabeth hadde en tydelig stemme, på alle vis. Hun var særdeles kunnskapsrik og brant for forbundets saker, både nasjonalt og internasjonalt. Hun møtte alltid godt forberedt, enten hun skulle møte politikere på Stortinget, på prosjektbesøk i Romania eller på møte med medlemmer rundt omkring i landet.

I alle år har Elisabeth stått på for kvinners rettigheter i hele verden, og selvsagt for bedre forhold for familier. Hun har stått på mange talestoler rundt omkring i landet for fødende kvinner – kontantstøtten – skolemat – fars rett til permisjon, uavhengig av mors aktivitet – gullenkene – krisesenter. Dette er bare en liten del av det Elisabeth har kjempet for i mange år.

Elisabeth var Nordens Kvinneforbund sin president fra 2012 til 2016.

Etter at Elisabeth gikk av som leder i forbundet, fortsatte hun som leder av internasjonalt utvalg, et verv hun hadde til 2021.

For Norges Kvinne- og familieforbund er det en bauta som er borte, og vi har uendelig mye å takke Elisabeth for.

TAKK! Hvil i fred!

Julie Hvidsten Helgesen, forbundsleder
Anne Marit Hovstad, tidligere forbundsleder
Aina Alfredsen Førde, tidligere forbundsleder
Kristin Hansen, tidligere prosjektleder i internasjonalt arbeid
Sonja Kjørlaug, tidligere nestleder

Fra venstre: Åse Hjelmeland og Solveig Haugseth. Foto: Privat

Husmorskoler i bygd og by

Vi i Memoar er godt i gang med prosjektet vårt om Husmorskolen. Så langt har vi intervjuet tre kvinner som alle har tilbragt et halvt år på Husmorskolen.

**AV: ISABEL SANDVIK SHEPHERD, HISTORIKER,
MEMOAR – NORSK ORGANISASJON FOR
MUNTLEG HISTORIE**

To ved husmorskolen i Strandebarm og en ved Bergen Husmorskole. I juni planlegger vi en samling i Bergen for kvinner som har vært elever, lærere ved en Husmorskole, eller som har en interesse for historien til Husmorskolen.

ULIK PRAKSIS VED ULIKE SKOLER

Åse og Solveig bor i Rosendal og gikk sammen på husmorskolen i Strandebarm, våren 1969. De forteller om en oppvekst i bygdesamfunnet i Hardanger. Begge

beskriver en barndom preget av gårdsarbeid, Solveig på en øy utenfor Rosendal, uten utbygget vei og Åse på Seim. Tungt husarbeid var en del av hverdagen da de vokste opp; klesvasken ble gjort i bekken, egenproduksjon av klær, og bruk av råvarer gjennom sylting og hermetisering.

At Solveig og Åse valgte å gå på Husmorskolen var nok litt tilfeldig: det var et tilgjengelig tilbud, og det passet dem greit. Før de kunne starte på skolen måtte de kjøpe uniformen, og for det måtte de reise til storbyen-Bergen.

I Bergen vokste Mariann Tallis Sandvik opp på Nygård, i et bymiljø preget av en stor grad av frihet i nærmiljøet – hvor barna

Bergen Kommunale Husmorskole lå på Møhlenpris, en stor hvit trebygning med hage. I dag ligger den godt gjemt mellom høyhus, og under den ruvende Puddefjordsbroen. Foto: Ukjent

lekte i bygatene, side om side med kjørende biler. For henne var valget om å begynne på Bergen Husmorskole lett, hun hadde et mål om å bli barnehagelærer og da var Husmorskolen nødvendig. I tillegg vokste hun opp i en familie som var glad i matlaging, så interessen hennes for det var allerede til stede.

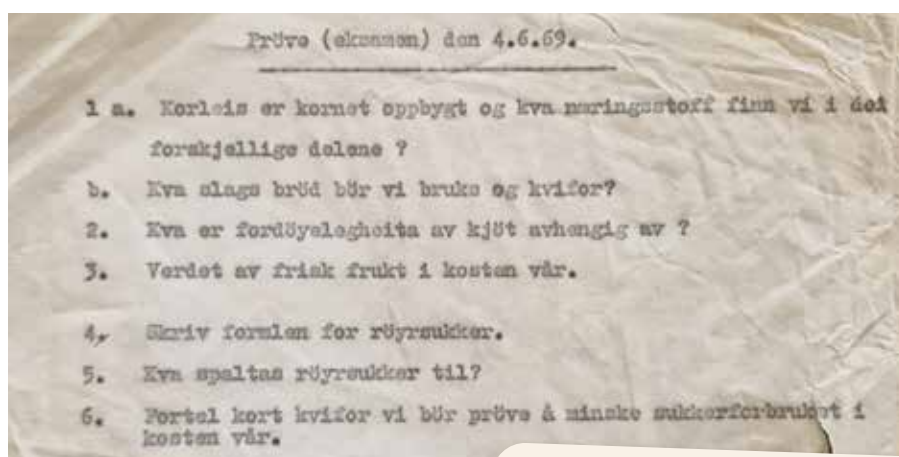
Bergen Kommunale Husmorskole lå på Møhlenpris, en stor hvit trebygning med hage. I dag ligger den godt gjemt mellom høyhus, og under den ruvende Puddefjordsbroen. Mariann beskriver den som et fint gammelt, hvitt Bergenshus, med en solfylt hage, der man dyrket grønnsaker og hadde utsyn til Bergensfjorden.

UNDERVISNING

Både i Strandebarm og i Bergen var skoledagen preget av faste rutiner, med teoriundervisning om morgenen og praktisk arbeid resten av dagen. Den praktiske delen besto av arbeid på ulike avdelinger: hovedkjøkken, prøvekjøkken, vaskekjøkken og systue. Arbeidet gikk på rundgang mellom disse. Den teoretiske delen var blant annet husstellære, barnestell, ernæring, etikk og hagebruk, og realfag. Ved Bergen Kommunale Husmorskole var kjøkkenet delt i bakekjøkken og hovedkjøkken. Mariann forteller at hun fremdeles har to ulike kokebøker, en for baking, en for alt annet.

Mannekengoppvisning på Strandebarm Husmorskole. Foto: Privat

Eksamensoppgave fra Strandebarm Husmorskole

Skolehverdagen i Bergen bar også preg av klare krav til orden, oppførsel og arbeidsdisiplin. Arbeidsklær var obligatoriske, og det var liten grad av fleksibilitet i oppgavene.

"Det var veldig strukturert, det var ikke noe slingsringsmann i noe som helst, verken i påkledning, oppførsel, eller hvordan vi skjøttet pliktene våre, det var helt disiplin."

Mariann forteller også om hvordan den praktiske opplæringen var svært detaljert og omfattende. Oppskrifter skulle føres

Utstyrsliste fra Bergen Kommunale Husmorskole. Foto: Privat

fra skoene da han forsøkte å unngå å bli oppdaget av lærerinnene på skolen.

“...de satte skoene opp på et rekkverk utenfor lærerinnebygget, slik at de så han når han kom tilbake for å hente dem.”

I tillegg til skolearbeid fikk elevene mulighet til fritidsaktiviteter. Åse og Solveig forteller entusiastisk om dansekvelder, med inviterte gjester og andre aktiviteter på kveldstid. Der man kunne slappe litt mer av, og bli ekstra godt kjent med klassevenninner – og kanskje også lokalbefolkningen.

"Det er flere jenter som har blitt værende i Strandebarm etter Husmorskolen."

nøyaktig, råvarebruk beregnes, og kostnadene måtte regnes ut møyssmelig for hver person. Arbeidet inkluderte både matlagning, baking og mer grunnleggende bearbeiding av råvarer: slakting, fjærplukk av fuglekadaver, samt bruk av hele dyret i matlagningssammenheng – beinmarg, fett og innmat inkludert. Parallelt foregikk opplæring i vask, hygiene og tekstilarbeid. Ved dagens slutt fikk elevene mulighet til å kjøpe maten de hadde laget – for en symbolsk sum.

Eksamen på Husmorskolen var omfattende og krevende. Den bestod av både praktiske og teoretiske prøver. Den praktiske prøven foregikk på kjøkkenet, etterfulgt av teoretiske spørsmål om ernæring og råvarer. Det var prøver i alle fag, til og med i vaskelære og hagebrukslære!

INTERNATLIVET

Ved Strandebarm bodde elevene på internat, to og to jenter på hvert rom. Dette bød på ulike utfordringer, det var ikke alltid lett å dele rom med en fremmed, men det førte også til at man ble raskt kjent.

VIL DU BIDRA TIL PROSJEKTET?

Har du lyst til å bidra til prosjektet gjennom å dele din historie?

Ta gjerne kontakt!
E-post: isabel@memoar.no
Telefon: 406 08 446

Åse og Solveig kjente ikke til hverandre fra før, men har opprettholdt vennskapet til den dag i dag. Det var regler for innetid og orden, men det var nok ikke alltid reglene ble fulgt. Solveig forteller hvordan de fikk dette til:

«Jeg ble plassert på rom nummer én. Det lå lavt – omtrent under jorda – sånn at vinduet gikk ut på veien framfor skolebygget. Det var veldig lett å gå ut og inn gjennom vinduet ... av og til måtte jeg åpne opp for de andre.» Intervjuer: «Så det var samarbeid om regelbrudd?» Solveig: «Ja – det var samarbeid.»

Noen ablegøyer ble det også, Solveig forteller om da en ung mann måtte løpe

Historiene til Mariann, Solveig og Åse er spennende og like. Til tross for at de kommer fra ulike bakgrunn, to fra småbygd og en fra "storbyen" Bergen, er opplevelsene deres på Husmorskolene like. De beskriver det som en spennende, gøy tid, med mye arbeid, men også lærdom og vennskap. Åse mener tiden på Husmorskolen la grunnlaget for at hun fremdeles den dag i dag lager all mat fra bunnen.

Mariann forteller om oppholdet på skolen:
«Jeg vil si at det har betydd veldig mye. Og
det har nok vært dannende for livet, tror jeg.
Jeg har hatt helt utrolig mye nytte av det.”

Felles for dem alle er at de mener
Husmorskolen fremdeles har verdi. "Jeg
tror alle kunne hatt godt av å gå litt på
Husmorskolen!"

Til bords for å nyte maten. Foto: Privat

Måltidsfellesskap: Barn og besteforeldre laget tradisjonsmaten kjøtt og rotgrøt fra bunnen av. Foto: Privat

Våre besteforeldres kjøkken

«Våre besteforeldres kjøkken» er et prosjekt i regi av Nasjonalforeningen for folkehelsen i Trøndelag.

AV: BODIL IRENE BERGE NERVIK, LAGLEDER I MOSVIK K&F OG STYREMEDLEM I NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

I Mosvik inviterte Sør-Verran Helselag oss i Mosvik Kvinne- og familielag til å bli med i gruppen sammen med grendeskolen Skarnsundet Montessoriskole.

Formålet med prosjektet er å overføre matkunnskap og matglede fra eldre generasjoner til barn, samtidig som man motvirker sosial isolasjon og passivitet blant eldre.

BÆREKRAFT, BEREDSKAP OG MATGLEDE

Hensikten med prosjektet er å lære barn og unge om bærekraft, beredskap og ekte matglede fra fortiden. Barna skal bli nysgjerrige på tradisjonsmat, norske råvarer og gamle teknikker for å ta vare på maten, sylting, hermetisering, tørking og fermentering. Selvforsyning, matsvinn og matglede er også tema som tas opp. Barna skal også lære hvordan tradisjoner kan brukes til å skape trygghet, fellesskap og god folkehelse.

TRADISJONSMAT OG MÅLTIDSFELLESKAP

I Mosvik er det per nå gjennomført et måltidsfellesskap der barn sammen med besteforeldre laget tradisjonsmaten kjøtt og rotgrøt fra bunnen av. Barna fikk være med på hele prosessen, lærte teknikker og tips og hvilke gode råvarer som skal til for å lage et godt og næringsrikt måltid. De hadde også ansvaret for borddekking, var verter, konferansierer og hadde underholdning for de fremmøtte. Barna inviterte sine besteforeldre og oldeforeldre til et godt gammeldags måltid der både store og små koste seg i fellesskap med hverandre.

Elevene ved grendeskolen Skarnsundet Montessoriskole bidro med musikalisk underholdning. Foto: Privat

Hensikten med prosjektet er å lære barn og unge om bærekraft, beredskap og ekte matglede fra fortiden. Foto: Privat

Velkommen til høstseminar 17. og 18. oktober 2026

PRAKTISK INFO OG PÅMELDING

Sett av datoen! Den 17. – 18. oktober 2026 er det tid for høstseminar i Oslo – og vi håper å se deg der. Seminaret er åpent for alle medlemmer, men også andre interesserte kan delta.

Tid: Seminaret starter med lunsj lørdag 17. oktober kl. 11.30, og avsluttes med lunsj søndag 18. oktober kl. 12.30.

Sted: Thon Hotel Opera, Dronning Eufemias gate 4, 0191 Oslo

Pris:

Deltagelse inkludert overnatting i dobbeltrom, lunsj og pausemat lørdag og søndag, og middag lørdag kveld: 4 250 kr per person

Tillegg for enkeltrom: 1 230 kr

For deltagelse uten overnatting: 3 000 kr

Bindende påmelding innen den 20.08.2026. Påmeldingen sendes til e-post: post@kvinnerogfamilie.no

Ved påmelding: Oppgi navn, adresse, e-post og telefon, samt om du ønsker overnatting, og eventuelt vil ha enkeltrom.

OM FOREDRAGSHOLDERNE

HOVEDFOREDRAGSHOLDER INGVILD PETTERSEN

Med bakgrunn som psykolog innen både psykiatri og toppidrett, har Ingvild spesialisert seg på ferdighetene som gjør oss i stand til å prestere, møte motgang og skape et liv med mening – uten å ofre helse og livskvalitet på veien.

Foredragene hennes bygger på metoder som er forskningsbaserte, internasjonalt anerkjent – og gjennomprøvd i praksis. Her lærer du ferdigheter som i dag regnes blant de viktigste i både arbeidsliv og hverdagsliv.

Hun gir mennesker og organisasjoner konkrete verktøy for å håndtere sine utfordringer – og for å ta kloke valg, forankret i egne verdier. Foredragene hennes hjelper deg å prestere med ro og tydelighet, skape mer energi og balanse i hverdagen, og bygge relasjoner og kulturer som tåler endring. Ingvild bygger funksjonelle kulturer der ubehag møtes med mot, og brukes som drivstoff for vekst.

Ingvilds tilnærming er like faglig som den er menneskelig. Hun har jobbet i psykiatrien, publisert forskning i British Medical Journal, og vært en del av norsk toppidrett og psykolog i over et tiår. Som tidligere langrennsløper på høyt nasjonalt nivå – også søster til olympisk mester Øystein Pettersen kjenner hun prestasjonskulturen fra innsiden.

POLITIKER SUNNIVA HOLMÅS EIDSVOLL

Sunniva Holmås Eidsvoll er en profilert skolepolitiker i Sosialistisk Venstreparti (SV), ble valgt inn på Stortinget fra Oslo i 2025 og sitter i Utdannings- og forskningskomiteen. Hun er tidligere byråd for oppvekst og kunnskap i Oslo. Hun har vært en tydelig forkjemper for gratis skolemat som del av en bredere politikk for sosial utjevning og bedre læringsmiljø.

Hun kobler skolemat til folkehelse og til ideen om «fellesskolen», der alle barn skal ha like forutsetninger uavhengig av foreldrenes økonomi. Hun argumenterer for at det gir bedre konsentrasjon, trivsel og gjør skoledagen mer inkluderende.

GUNNVOR SUNDE

Gunnvor Sunde fra Gloppen i Nordfjordområdet. Hun har vært vararepresentant til Stortinget for arbeiderpartiet og har vært aktiv i lokalpolitikk og organisasjoner i Gloppen. Hun har vært kjøkkensjef ved Gloppen Omsorgssenter og fikk nasjonal oppmerksomhet for arbeidet med bedre mat til eldre på sykehjem. Kjøkkenet vant konkurransen «Gylne Måltidsøyeblikk» for Norges beste mattilbud til eldre. Hun har reist rundt i kommuner og holdt foredrag om hvordan kommuner kan organisere bedre matomsorg, og har vært en tydelig stemme for å beholde og bygge opp lokale kjøkken på institusjoner igjen.

MERETHE BRATTETAULE

Merethe Brattetaule er 2. vara til ACWW i Norges Kvinne- og familieforbund og har i april 2026 representert forbundet på ACWW sin verdenskonferanse i Ottawa, Canada.

Hun vil fortelle fra verdenskonferansen, og dele sine inntrykk og innsikt i ACWWs arbeid.

HOMESTART

Home-Start er en ideell organisasjon som jobber for å forbedre småbarnsfamilienes livssituasjon gjennom støtte gitt av deres frivillige familiekontakter. Forebyggende arbeid er kjernen i arbeidet Home-Start gjør.

Ved å støtte familier i utfordrende faser, bidrar de til å gi barna en trygg og god oppvekst. Ved å styrke foreldrene og bygge opp under deres kompetanse, kan det bidra til å forebygge framtidige problemer og utfordringer.

Home-Start er anerkjent som en "Best Practice" av EU for sin beviste effektivitet og langsiktige innvirkning på familier. Forskning viser vedvarende positive endringer i familier, selv 10 år etter intervensjon.

Julie H. Helgesen
Forbundsleder

Trine Berg Fines
Nestleder

Odrun Vellene Vevatne
Styremedlem

Bodil Irene Berge Nervik
Styremedlem

Inger Berger
Styremedlem

Solvor Larsen
Vara

Sigrunn Strøm
Vara

KJÆRE MEDLEMMER!

AV: TRINE BERG FINES, NESTLEDER

Da er våren kommet, det spirer og gror, og det grønnes! Selv om det i skrivende stund sludder og snør, og er 2 grader i Mosvik! Sånn kan også våren være!

Først av alt vil vi gratulere vår forbundsleder Julie og hennes samboer med den lille jenta de fikk i mars! Det er veldig hyggelig når det fødes barn, og spesielt når vår egen forbundsleder nå ble mamma for første gang! Blomster er sendt, og den lille jenta har allerede vært med i et sentralstyremøte på Teams. De skal tidlig krøkes!

Siden sentralstyret møttes i Oslo sist i januar har vi hatt to møter på Teams, og neste gang vi møtes fysisk skal vi til Bergen først i juni.

Vi har jobbet en god del med å få på plass foredragsholdere til seminaret vi skal ha i oktober, samt det praktiske rundt arrangementet. Mye er nå avklart, og vi håper å få se mange av dere der. I år vil seminaret bli holdt på et konferansehotell i sentrum, og vi vil da kunne være sammen hele tiden. Håper det frister! Da vil det bli god anledning til å bli bedre kjent med hverandre, og til å utveksle erfaringer og ideer med hverandre.

Sentralstyrets medlemmer er også godt i gang med ringerunden til alle lokallagene, og vi har fått snakket med mange av dere lagledere. De som ikke har fått telefon fra oss enda, vil få det i løpet av våren eller sommeren.

Det er utrolig hyggelige telefonsamtaler, og jeg blir imponert når jeg hører engasjementet deres og hva dere holder på med i lokalsamfunnene! Det gir også oss i sentralstyret inspirasjon til videre arbeid. Så hører vi selvsagt også om utfordringer og ting som kan bli bedre, og slik er det i en landsdekkende organisasjon. Det er dessverre slik at en del lag også melder at medlemmene begynner å bli «godt voksne» og at det er vanskelig å rekruttere yngre. Men, det er også eksempler på lag som greier det! Uansett, dere gjør alle en viktig jobb, og betyr mye for lokalsamfunnene deres.

På landsmøtet i oktober ble det vedtatt fire resolusjoner, disse ble gjengitt i forrige medlemsblad. Temaene er: Skolemat, kvinnehelse, en trygg og verdig alderdom og fra helsefortaksmøll til forvaltningsmodell.

Vi ser gjerne at dere i lagene bruker disse i forbindelse med leserinnlegg, eventuelt andre publikasjoner i lokalavisene. De kan også gjerne gjengis på lagene sine hjemmesider. Dette er viktige saker som til stadighet er aktuelle i media ellers også. Det er derfor fint hvis dere kan hjelpe oss med å dele disse resolusjonene. Det vil være med på å synliggjøre forbundets arbeid og saker vi har fokus på.

Den 21. april 2026 var jeg tilstede i Elisabeth Rusdals bisettelse i Jar kirke. Elisabeth døde den 1. april 2026. Jeg holdt en minnetale i kirka, og fikk da takket Elisabeth på vegne av forbundet for hennes enestående innsats og engasjement over mange, mange år. Hun var forbundsleder i til sammen 12 år, og hadde i tillegg mange andre verv i forbund, krets og lokallag. En bauta er borte, og vi vil savne henne mye.

Til slutt: Ikke nøl å ta kontakt med oss i sentralstyret! Enten det er ros eller ris, eller noen som brenner inne med en god ide!

God sommer til alle!

Strikka babyhuer og teppa klare for å sendast dit det er mest behov. Foto: Privat

Babyhuer vert tekne imot av jordmødre på Haukeland sjukehus. Foto: Privat

Bestemor-strikk reddar liv

Nyfødde og premature babyar i Malawi, Afrika og på øya Zanzibar får betre sjanse til å veksa opp, når jordmødrene kan leggja handstrikka teppe rundt dei små som treng ekstra varme.

AV: SIGNY VIKANE, LEIAR, MODALEN KVINNE- OG FAMILIELAG

Ynskje om slike små teppe, ca. 60 x 70 cm, kom frå jordmødre på Haukeland universitetssjukehus i Bergen. Dei er engasjert i internasjonalt samarbeid, og har arbeidd med jordmoropplæring både i Malawi og på Zanzibar.

Modalen Kvinne- og famielag har strikka og levert babyhuer dit i årevis, og veit kor viktig det er å gje dei små ei hue på straks dei er fødte. Då me fekk "bestilling" på ca. 20 babyteppe for nokre år sidan, vart det ekstra fart på pinnane våre. Me får tilbakemelding om at teppa har redda liv, og då vil me halda fram med å levera slike kuvøseteppe.

Me veit at alt kjem fram dit det er mest behov for teppa og huene. Ei pensjonert jordmor hentar koffertane som me har fylt med huer og teppe, og leverer dei direkte til jordmødre på Haukeland. Koffertane har me fått gratis ved å melda behovet på Facebook. Så vert koffertane frakta som handbagasje når nokon av dei involverte skal ut på reise til fødeavdelingar i Zanzibar eller Malawi. Jordmødre der tek i mot alt me kan levera.

Det er så kjekt når me får foto attende av nokon som ligg med våre teppe rundt seg! Strikking av teppe er ein fin aktivitet på mørke vinterkveldar medan sporten går på TV. Babygarnet må vera merinoull, og me har vorte sponsa av eit lokalt lag som ser kor viktig arbeidet vårt er. Sidan me har lang veg til garnbutikk, må me oftast handla garn på nett. Har du som les dette garn til overs, så set me pris på alt av restegarn berre det er merinokvalitet babyullgarn.

Adressa er: Modalen Kvinne- og famielag v/Signy Vikane, postboks 25, 5732 Modalen. På førehand takk!

Nyfødt CPAP sladdet: Baby med strikkehue og teppe. Foto: Privat

Modalen Kvinne- og famielag har strikka og levert babyhuer i årevis, og veit kor viktig det er å gje dei små ei hue på straks dei er fødte. Foto: Privat

SAMLA FRÅ HEILE BØMLO: Representantar frå dei sju Kvinne- og famielag på Bømlo samla seg til samskipnadsmøte på Ungdomsheimen. F.v: Erna Stoknes Vøgen (Foldrøy), Irmelin Arnesen (Rubbestadneset), Gro Solås Vold (Bømlo), Inger Johanne Sele (Lykling), Helga Knutsen (Rølsnes), Kari Steinsvåg (Finnås). Foto: Hege Sønstabø Alvsvåg

Samla nær 80 kvinner til fellesskap: – Viktig å kjenna seg som ein del av noko større

Rundt 80 kvinner frå heile Bømlo samla seg på Ungdomsheimen då dei sju laga i Norges Kvinne- og famielag møttest til årleg samskipnadsmøte.

AV: HEGE SØNSTABØ ALVSVÅG, JOURNALIST I BØMLO-NYTT

– Det er kjekt å koma saman, seier leiar i Bremnes kvinne- og famielag, Helga Esperø, som ønskte velkommen då det denne gongen var deira tur til å arrangera. Laga frå Bremnes, Rubbestadneset, Bømlo, Foldrøy, Rølsnes, Lykling og Finnås var alle representerte.

VIKTIG MØTEPlass

Samskipnadsmøtet går på rundgang mellom laga og blir arrangert ein gong i året. For mange er det eit viktig og kjærkomment arrangement.

– Det er kjekt å treffa folk frå dei andre laga og kjenna at ein er del av noko større, seier fleire av leiarane.

STERKE KVINNEHISTORIER

Eit av høgdepunkta var føredraget til Kristine Sele, som tok publikum med tilbake i tid og løfta fram historia til kvinnene på kysten.

Ho fortalde om kvardagen til fiskarkonene – kvinner som bar eit enormt ansvar heime medan mennene var på sjøen.

– Dei måtte vera sterke, enten dei ville eller ikkje. Elles gjekk ikkje familien rundt, sa Sele. Gjennom historier frå verkelege liv skildra ho eit liv prega av tungt arbeid, ansvar og lite hjelp.

– Me har det så godt i dag. Det er viktig å tenkja på kva dei stod i, sa ho.

HELSING MED ALVOR

Før maten kom Annbjørg Legland frå Rubbestadneset-laget med ei helsing til forsamlinga.

Ho takka for at samskipnadsmøtet blir halde, og peika på kor viktig slike samlingar er i ei tid ho skildra som uroleg.

Legland sa at det er godt å kunna koma saman til skikkeleg arbeid og fellesskap, «når det er så gale ute i verda, og det er galne mannfolk som styrer for det meste».

Ho løfta òg fram sterke kvinner, og trekte fram kvinner som gjennom tidene har gjort ein stor jobb – både i heimane, i

FØREDRAG: Leiar i Bremnes kvinne- og famielag, Helga Esperø (t.v.), takka Kristine Sele etter føredraget under samskipnadsmøtet. Foto: Hege Sønstabø Alvsvåg

lokalsamfunna og i politikken.

Etter matpausen fekk forsamlinga òg musikalsk innslag frå Bømlo Kormix, som framførte tre songar til stor applaus.

Kvelden bar preg av både alvor og glede – med rom for både ettertanke og gode samtalar rundt borda.

(Artikkelen er gjengitt med tillatelse fra lokalavisa Bømlo-nytt.)

Satsar på forskning på kvinnehelse

Forskningsrådet lyser våren 2026 ut 90 millionar kroner til forskning på kvinnehelse og plager i overgangsalderen.

AV: FORSKNINGSRÅDET

Midlane skal gå til å etablere eit nasjonalt nettverk for kvinnehelseforskning og til prosjektmidlar med særleg vekt på plager i overgangsalderen.

– Kvinner er om lag halve befolkninga, og det er eit stort behov for meir kunnskap om kvinners helse gjennom heile livsløpet. Plager i overgangsalderen har mykje å seie for kvar enkelt kvinne og for samfunnet, men likevel er det forska for lite på dette. Derfor er eg glad for at det skal lysast ut 90 millionar til målretta forskning for betre kvinnehelse, seier helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre.

– Både i Noreg og internasjonalt blir innsatsen styrkt på kvinnehelseforskning, og det trengst, seier forskings- og høgare utdanningsminister Sigrun Aasland, som meiner at denne satsinga er eit stort steg i rett retning for å auke den felles kunnskapen om kvinnehelse.

STERKE FAGMILJØ

Kvart år går rundt 27 000 norske kvinner inn i overgangsalderen, og mange opplever symptom som påverkar livskvalitet og arbeidsevne. Gjennom ei omfattande kartlegging av dagens forskningslandskap og dialog med ei rekkje fagmiljø, peikar Forskningsrådet på at Noreg har fleire sterke miljø innan kvinnehelse. Samtidig er feltet prega av fragmentering, svak koordinering og tydelege tematiske skeivskapar. Forskinga er i dag i stor grad konsentrert om reproduksjon og fødsel. Innføringa av ein kjønnsvariabel i HelseOmsorg21-monitor – eit digitalt, nasjonalt verktøy som gir oversikt over forskning og innovasjon i helse- og

Foto: Kateryna Hliznitsova | Unsplash

omsorgssektoren – er derfor svært viktig. Det bidreg til å synleggjere forskjellar i helse, sjukdom og forskningsinnsats mellom kvinner og menn. Dette gir eit betre kunnskapsgrunnlag for prioriteringar og er ein føresetnad for meir treffsikre og likeverdige helsetenester.

FORSKNINGSRÅDET TILRÅR TRE TILTAK FOR Å LØFTE KVINNEHELSE-FORSKING:

- Etablering av eit nasjonalt nettverk for kvinnehelseforskning, for å styrkje koordinering, samarbeid og betre utnytting av helseregister, biobankar og eksisterande kompetanse.
- Utlysing av målretta prosjektmidlar, der

forskning på overgangsplager blir prioritert, og der Noregs sterke datainfrastruktur blir teken i bruk.

- Systematisk integrering av kjønnsperspektiv i all medisinsk og helsefagleg forskning, for meir presis kunnskapsutvikling, betre diagnostikk og meir persontilpassa helsetenester.
- – Alle dei foreslåtte tiltaka vil bidra til å styrkje norsk kvinnehelseforskning, redusere kunnskapshol og sikre at kvinners helse får ein meir sentral plass i norsk helseforskning generelt, seier administrerande direktør i Forskningsrådet Mari Sundli Tveit.

Skilsmisse: Hva med pensjonen?

Partner og advokat
Therese Heggedal.

Langseth Advokatfirma DA

er en av K&Fs samarbeids- partnere. Avtalen gir medlemmer av K&F rabatt ved behov for advokatbistand. Advokatfirmaet tilbyr rådgivning og prosedyrebistand innenfor de fleste sentrale rettsområder. Firmaets hovedmål er å kunne tilby klientene god og kostnadseffektiv service med personlig oppfølging av advokater med spesialkunnskap innenfor det aktuelle rettsfelt.

www.langsethadvokat.no

En skilsmisse kan føre til stor økonomisk usikkerhet. Det må avklares hvem som skal overta hva, og til hvilken pris. De fleste tenker mye på hvordan man skal dele verdiene av huset, bilen og eventuelle verdipapirer, men hva skjer med din og eksens pensjonsrettigheter? Hva har du rett på om du tok deg mer av hus og hjem, mens ektefellen jobbet?

Familiereettseksperten advokat Therese Heggedal fra Langseth gir deg svarene nedenfor.

FØRST LITT OM UTGANGSPUNKTET VED DET ØKONOMISKE OPPGJØRET – LIKEDELING

Utgangspunktet i ekteskapsloven er at ektefellenes felleseie som hovedregel skal deles likt ved skilsmisse. Det er begge ektefellers netto formue som skal deles likt, altså etter fratrekk for eventuell gjeld.

Regnestykket kan for eksempel se slik ut, om kvinnen eier en bolig verd kr 10 000 000, med gjeld på kr 5 000 000, og mannen eier

en gjeldfri hytte verdt kr 2 000 000, men har en studiegjeld på kroner 200 000:

Mannens netto andel: $(2\,000\,000 - 200\,000) 1\,800\,000 +$ Kvinnens netto andel $(10\,000\,000 - 5\,000\,000) 5\,000\,000 = 6\,800\,000$. Nettoverdi til hver: $6\,800\,000/2 =$ kr 3 400 000.

Bak regelen om likedeling ligger en grunnleggende tanke at ekteskapet er et samvirke. Uansett om den ene parten har jobbet fulltid og tjent godt, og den andre har tatt hovedansvaret hjemme og hatt redusert inntekt, har begge bidratt til fellesskapet. Likedelingen er en anerkjennelse og konsekvens av denne grunntanken.

Det er mulig å avtale seg bort fra lovens hovedregel. Dersom ektefellene har inngått en ektepakt og opprettet særreie, gjelder ikke utgangspunktet om likedeling. Da beholder hver part sine verdier og sin gjeld.

Det finnes også et lovbestemt unntak fra likedelingen ved skjevdeling, for verdier som kan føres tilbake til arv, gaver, eller formue man hadde før ekteskapet.

Men hva med pensjonsrettigheter?

PENSJON ER UNNTATT FRA DELING – SOM ET UTGANGSPUNKT

Først – hva er egentlig pensjon?

Pensjonsrettigheter er ikke penger du har på konto. De er rettigheter du har opptjent, og som du en dag vil motta, typisk som månedlige utbetalinger. Pensjonen er bygd av tre deler; 1. Alderspensjon fra folketrygden (NAV), som du tjener opp når du bor og jobber i Norge, 2. Pensjon fra arbeidsgiver, 3. Eventuell egen pensjonssparing, f. eks sparing i fond.

Hvor mye pensjon du får, avhenger blant annet av hvor lenge du har jobbet og hvor høy lønn du har hatt.

DEN KLARE HOVEDREGELN: EKTEFELLEN BEHOLDER SINE PENSJONSRETTIGHETER.

Lovgiver har bestemt at noen eiendeler og rettigheter kan holdes utenfor delingen ved et skilsmisseoppgjør, som et utgangspunkt. Dette kalles en forlodsrett. Forlodsretten omfatter enkelte eiendeler og rettigheter som er ansett for å være så personlige eller lite omsettelige at de bør beholdes udelte ved skilsmissen.

Det er ekteskapsloven § 61 bokstav b som regulerer pensjonsrettighetene. Bestemmelsen slår fast at rettigheter i offentlige trygdeordninger, offentlige eller private pensjonsordninger, og visse livsforsikringer kan holdes utenfor delingen. Ektefellen som har opptjent pensjonene, beholder dem altså i sin helhet – uten at den andre ektefellen har krav på halvparten.

For mange par er dette uproblematisk: Begge har jobbet, begge har tjent opp pensjon gjennom yrkeslivet, og pensjonsopptjeningen er noenlunde lik.

Men hva skjer når et ekteskap har sett slik ut: Han sluttet å jobbe og tok seg av barn og hjem i årevis, mens hun klatret på karrierestigen og bygde seg opp en solid pensjonspakke?

SIKKERHETSVENTILEN: KOMPENSASJON VED URIMELIG SKJEVHET

Lovgiver har ikke lukket øynene for at forlodsretten kan slå uheldig ut. Den samme lovbestemmelsen – ekteskapsloven § 61 bokstav b – inneholder et unntak. Dersom ektefellens uttak av pensjonsrettighetene fører til at den andre ektefellen blir urimelig dårlig stilt, kan hun eller han tilkjennes et pengebeløp for å hindre dette.

Terskelen er bevisst satt høyt. Det er ikke nok at det er en forskjell mellom partene. Ikke enhver skjevhet i fremtidig pensjon gir grunnlag for kompensasjon. Men, når skjevheten er stor nok, og livsvalget som skapte den ble tatt som en felles beslutning innenfor ekteskapets ramme, er det aktuelt med et beløp som kompensasjon til den dårlig stilte ektefellen.

Nettopp denne situasjonen var situasjonen ved en dom fra Borgarting lagmannsrett avsagt i oktober 2025 (LB-2025-35504). Saken illustrerer med stor klarhet hva forlods uttak av pensjonsrettigheter kan bety i praksis.

Da ekteskapet gikk i oppløsning etter nesten 25 år, krevde mannen å holde pensjonsordningene utenfor delingen – i tråd med ekteskapsloven § 61 bokstav b. Det var også hans rett etter loven. Problemet var at kvinnen ikke hadde noen tilsvarende rettigheter. Hun hadde oppgitt sitt eget arbeid i Norge, og partene innrettet samlivet slik at hun i all hovedsak var hjemmearbeidende uten medlemskap i den norske folketrygden eller annen pensjonsordning, mens han arbeidet i en høyt lønnet stilling med gode pensjonsordninger.

Borgarting lagmannsrett bestemte at kvinnen skulle få en kompensasjon på ca. halvparten av verdien av mannens pensjonsordninger per samlivsbruddet, for å unngå at hun skulle bli urimelig dårlig stilt.

LITT MER OM DEN KONKRETE VURDERINGEN

Vilkåret for å tilkjenne kompensasjon er altså at den ene ektefellens uttak av pensjonsrettighetene medfører at den andre ektefellen blir «urimelig dårlig stilt». Hva som er urimelig må vurderes konkret, og følgende momenter er relevante:

- Ekteskapets varighet er et helt sentralt moment, som lovgiver har pekt på. Jo lengre ekteskap, desto sterkere grunnlag, men normalt bør ekteskap minst ha vart

i 15 år om det er felles barn, og betydelig lengre om partene er barnløse.

- Størrelsen på pensjonsrettighetene som holdes utenfor deling, og om de er opptjent under ekteskapet.
- Partenes fremtidige muligheter til å opparbeide egne pensjonsrettigheter (og lønn) etter bruddet
- Den faktiske arbeidsdelingen i ekteskapet – har den ene ofret karriere og pensjonsopptjening for familiens skyld? Og var dette en felles beslutning?
- Alder – en som nærmer seg pensjonsalder ved bruddet, har færre år igjen til å rette opp skjevheten enn en som er 40

HVA BETYR REGLENE OM PENSJONSRETTIGHETER VED SKILSMISSE FOR DEG?

Selv om stadig flere lever i ekteskap der begge ektefeller er i full jobb gjennom hele ekteskapet, er det fremdeles mange par der én part – ofte kvinnen – har trappet ned eller periodevis lagt karrieren på is for å ta mer ansvar hjemme. Når det skjer, risikeres betydelige økonomiske forskjeller, i form av ulike pensjonsrettigheter, ved et brudd.

Det som er viktig for deg, er å kjenne til denne regelen, enten du er den som jobber mest, eller har valgt å være mest hjemme.

Står dere i en situasjon der en av dere vurderer å være mer hjemme, kan det være lurt å snakke sammen om konsekvenser for fremtidige pensjonsrettigheter.

Står dere i en bruddsituasjon er det lurt å få en oversikt over egen og ektefellens pensjonsrettigheter, særlig om ekteskapet har vært langvarig og en av dere har tatt et større ansvar i hjemmet.

TRENGER DU HJELP?

Dersom du er usikker på hva du har krav på, eller ønsker å forstå din stilling før eller under et oppgjør, kan det lønne seg å søke råd tidlig i prosessen.

Ta gjerne kontakt for en samtale. Vi hjelper deg med å kartlegge din situasjon, forstå regelverket og ivareta dine interesser – enten du står midt i en bruddsituasjon eller ønsker å planlegge godt for fremtiden.

Ågot Himle er 84 år og er sjølv pleieassistent for mannen sin på 88 år. Ho er ei aktiv og fargerik dame som både torer å seie det ho meiner og torer å utfordre makta. Ho har tidlegare vore leiar innan Bergen kommune for 2000 tilsette. Foto: Privat

Pårørandeutvalget ved Voss Sjukeheim var opprørt over korleis deira kjære fekk fylt kvardagen sin på sjukeheimen. Ein oppbevaringsplass – ingen aktivitet eller stimuli, medan mange heimebuande også venta på sjukeheims plass.

Eldreopprøret Voss 2026 – Kvifor?

AV: ÅGOT HIMLE, LEIAR, ELDREOPPRØRET
VOSS 2026

Magne Vassenden, tidlegare kommunalsjef for helse og omsorg i Voss kommune, hadde over lengre tid analysert den økonomiske situasjonen for heradet. Det var rystande tal som kom fram. Sidan 2016 hadde kommunen lagt ned 68 faste sjukeheims plassar, 5

kortidsplassar og 18 rehabiliteringsplassar. Ikkje ut frå behov frå dei pleietrengande eldre, men for å spare pengar.

Med ein kostpris for drift av sjukeheims plassar på om lag 2 millionar kroner, gjev dette Voss kommune opp til 180 millionar kroner i året i innsparing – for å kome i balanse i budsjetta, med våre pleietrengande eldre som salderingspost. På

same tid foreslår rådmannen og å leggje ned skular og barnehagar for å spare pengar.

Dette er uverdig for våre pleietrengande eldre. Og det er mangel på respekt for kva vår generasjon har bidrege med gjennom eit langt arbeidsliv.

Vi førkrigs- og etterkrigsbarn – har vore med å bygd opp landet etter krigen. Mange av oss byrja i arbeidslivet då me var 15 år og har bidrege i det same arbeidslivet i 30 - 50 år, det vil si bidrege med milliardar til felleskassa. I dag vert me karakterisert som sokalla «eldrebølge», ein tsunami som feiar over landet og øydelegg norsk økonomi. Då snakkar me om kjærleiksbarna – fredsbarna

“ I dag vert me karakterisert som sokalla «eldrebølge», ein tsunami som feiar over landet og øydelegg norsk økonomi

“

Kommuneøkonomien vert strypt med manglande overføreringar frå ein steinrik

som kom etter krigen. I fredsrusen etter 5 lange krigsår, kom barna som perler på ei snor. Og me var både etterlengta og etterspurd arbeidskraft.

No er mange av oss pleietrengande, då skal me stuast bort i heimen, jfr. Stortingsmelding 24 «Bu trygt heime». For på sjukeheims plassar, der me skal ha ein rettmessig plass når me vert gamle og pleietrengande, jfr. Helsetjenestelova, vert me for dyre for staten. Me vert salderingspost både i kommune- og statsbudsjetta.

Vi gamle og barnebarna våre skal redde kommuneøkonomien, slik at ikkje kommunane kjem på ROBEK-lista, det vil si til statleg styring av kommunen. Ca. 30 andre kommunar i landet er på lista, og ca. 40 kommunar står ved stupet.

Den dårlege kommuneøkonomien har treft både pleietrengande eldre og barnebarna våre med full kraft. Kor lenge skal me tolerere denne nedskjeringa av kommuneøkonomien av Storting og styringsverk?

Pensjonistforbundet på Voss har fått nok! – og starta Eldreopprøret Voss 2026! Vi kan ikkje lenger akseptere at kommunar legg ned sjukeheims plassar for å få budsjetta i balanse. Vi forlanger 10 milliardar kroner i revidert nasjonalbudsjett til pleietrengande over heile landet, som i realiteten er å oppretthalde alle sjukeheims plassar.

Slik eg kjenner systemet, etter mange års erfaring, trur eg det er med tungt hjarte Rådmannen føreslår desse nedskjeringane. Politikarane som strør sand på forslaga, ynskjer i realiteten ikkje det. Men kva gjer ein ikkje for ikkje å kome på ROBEK-lista? Vi er blitt eit samfunn der pengane og stramme kommunebudsjett styrer alt – med pålegg frå Storting og styringsverk. Kommuneøkonomien vert strypt med manglande overføreringar frå ein steinrik stat.

Ågot Himle, medleiar i det nystifta "Eldreopprøret Voss 2026". "Eldreopprøret" spring ut av det lokale Pensjonistforbundet. Foto: Privat

Ein steinrik stat som har over 21 tusen milliardar i Statens Pensjonsfond, ein oljepris som går til himmels, no på grunn av krigen i Midtausten som gjev oss endå meir pengar inn.

Dette undergrev lokaldemokratiet stille, men sikkert. Kven vil vere lokalpolitikarar som styrer eit konkursbu – som ROBEK-lista er?

I staden for å legge ned sjukeheims plassar, må me i fellesskap vende oss i mot Regjering og Storting og forlange at budsjetta til kommunane aukar med mange milliardar i neste års statsbudsjett. Kommunane treng armslag til å prioritere primæroppgåvene dei er lovpålagt å løyse, mellom anna for barn og unge gjennom Opplæringslova og for pleietrengande eldre gjennom Helsetenestelova. Vi krev øyremarka midlar til pleietrengande eldre frå staten gjennom vedtak i Stortinget. Vi krev gjenåpning av dei 90 sjukeheims- og rehabiliteringsplassane som no er nedstengt i Voss herad.

Argument om at det ikkje er varme hender til å pleie dei eldre, er ei sannheit med modifikasjonar: gje dei tilsette gode

arbeidsforhold med fulle stillingar og betre løn. Dei bør også sleppe å gå heim med dårleg samvet kvar dag, fordi dei kjenner at dei ikkje strekk til godt nok for dei gamle.

Dette er ei viktig sak som politikarar fort kan gløyme i den store samanhengen.

«Eldreopprøret Voss 2026» har sendt brev til kommunalminister Bjørnar Skjæran og krevd at det vert sett av 10 milliardar kroner i revidert nasjonalbudsjett for 2026. Me ventar på møte med ministeren.

Vi skal ha møte med alle stortingsgruppene på Stortinget, finanskomiteen og kommunalkomiteen i løpet av våren.

Vi håpar at fornuftige stortingspolitikarar skjønner at dei økonomiske rammene dei set for kommunane er med på å undergrave heile lokaldemokratiet, og at staten meir og meir blir ein diktator i dei lokale beslutningane.

(Innlegget stod først på trykk i lokalavisa Hordaland den 16. april 2026, og er gjengjeve med tillating. Eldreopprøret springer ut av det lokale Pensjonistforbundet.)

Festsalen.
Foto: Tone Follerås Solbakk

Røa Kvinne- og familielag feirer 95-årsjubileum

58 av medlemmene hadde møtt fram til festen. Vi hadde 3-retters middag, sanger, taler, musikalsk underholdning og god stemning!

AV: ELLEN KARIN (KIN) LARSEN, STYREMEDLEM, RØA KVINNE- OG FAMILIELAG

Liv Aasa Holm fra Oslo krets overrakte hilsen og blomster til lagets styre.

95-åringen er fortsatt svært aktiv: Laget har nå 90 medlemmer. Vi satser på å være et inkluderende fellesskap med hyggelige opplevelser, og på medlemsmøtene har vi foredragsholdere om temaer som er viktige for medlemmene. Medlemsmøtene arrangeres andre onsdag i måneden. Vi har også turer både innenlands og utenlands. I tillegg har vi enklere arrangementer som bokmøter og turer i nærområdet.

Styret i laget. Fra venstre: Vigdis Vetvik, Marit Neby, Mari Solgaard, Berit Hatlemark, Marit Høstvik, Kin Larsen. Foto: Tone Follerås Solbakk

Leder av laget Mari Solgaard tok imot blomster fra Oslo krets. Foto: Tone Follerås Solbakk

Bruksanvisning for digitalt landslotteri

AV: BODIL IRENE BERGE NERVIK, STYREMEDLEM, NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

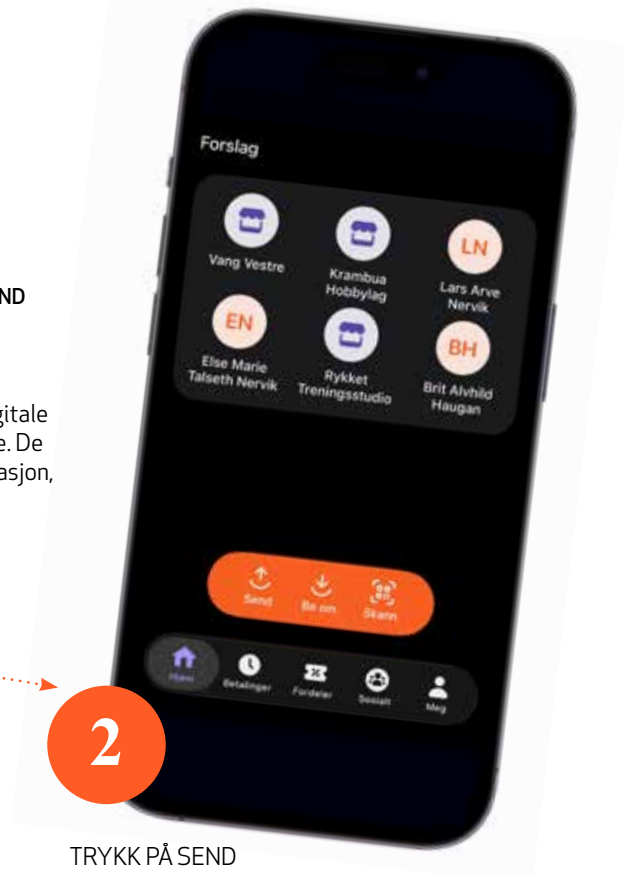
Hvordan ta nummer på Vipps til landslotteriet.

Her følger en liten bruksanvisning for hvordan du kjøper lodd på Vipps i det nye digitale landslotteriet. Den samme fremgangsmetoden skal også de du selger lodd til følge. De må kjøpe sine lodd via Vipps, og forbundet får da automatisk all nødvendig informasjon, som navn på kjøper og antall lodd som er kjøpt.

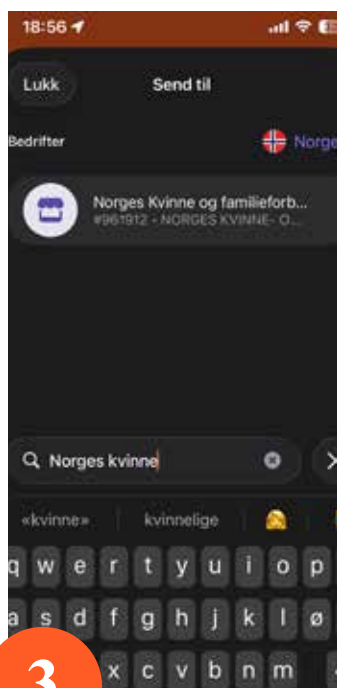
Følg fremgangsmåten som er beskrevet nedenfor.

ÅPNE VIPPS PÅ TELEFONEN DIN.

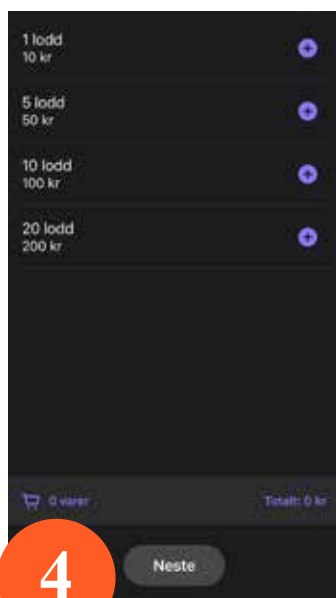

TRYKK PÅ SEND

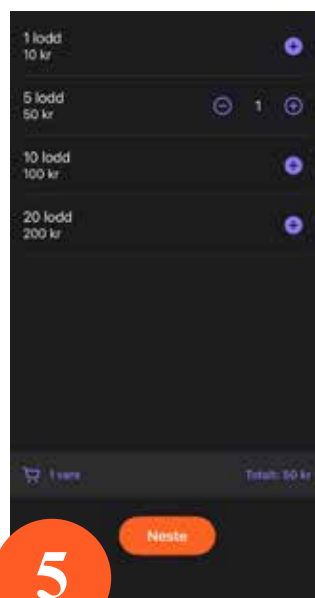
SKRIV INN NORGES KVINNE OG FAMILIEFORBUND I SØKEFELTET.

Trykk på ruten der det står Norges kvinne og familieforbund
#961912.NORGES KVINNE-O.

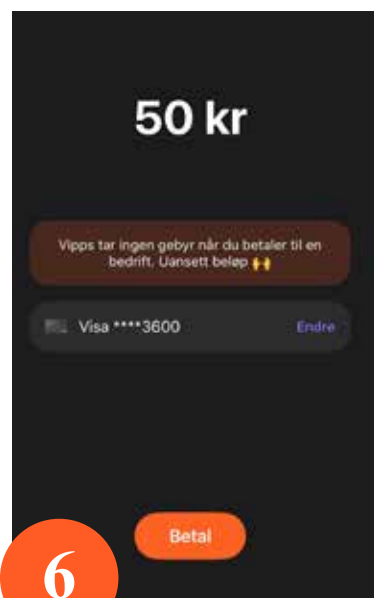

DU VIL DA FÅ OPP EN HANDLEKURV SOM SER SLIK UT. TRYKK PÅ PLUSSTEGNET FOR ANTALL LODD DU ØNSKER Å KJØPE.

For eksempel: Jeg ønsker å kjøpe 5 lodd, har her trykt på plusstegnet for antall lodd. Summen blir automatisk utregnet når du slår inn antall lodd.

TRYKK PÅ NESTE

DA VIL DETTE VINDUET ÅPNE SEG. TRYKK PÅ BETAL OG DU HAR TATT 5 LODD I LOTTERIET. VI SER DA HVEM SOM HAR TATT LODD OG HVOR MANGE LODD HVER ENKELT HAR TATT.

OBS!

Denne instruksjonen gjelder også hvis du skal selge lodd til andre personer. Dere trenger ikke å notere navnet til personene som tar lodd, vi får beskjed om hvem og hvor mange lodd de har tatt gjennom Getpaid/Vipps.

Fra venstre bak: Jubilantene Inger Staberg (90) og Inga Marie Berge (80) ble hedret under årsmøtet i Mosvik Kvinne- og familielag. Foran: Lagleder Bodil Irene Berge Nervik. Foto: Privat

JUBILANTER HEDRET I MOSVIK K&F

AV: BODIL IRENE BERGE NERVIK, LAGLEDER I MOSVIK K&F OG STYREMEDLEM I NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Mosvik Kvinne- og familielag hedret sine jublanter på årsmøtet.

Mosvik Kvinne- og familielag har i de siste årene tredoblet sin medlemsmasse. Vi får stadig nye og yngre medlemmer som ønsker å være med i laget vårt. Dette gir oss nye ideer og impulser, men de yngre setter også pris på de gamle tradisjonene laget har hatt i en årrekke.

Vi har i dag medlemmer fra 21 til 90 år. På årsmøtet feiret vi to unge og spreke jublanter i laget vårt. Inger Staberg som ble 90 år og Inga Marie Berge som ble 80 år. Flotte damer som i en årrekke har stått på og fortsatt stiller opp på møter og arrangement som laget deltar på.

Som seg hør og bør fikk de overrakt blomster og Norges Kvinne- og familieforbundseffekter som de satte stor pris på.

Torsdagstreffet fyller 50 år: Liv (90) har vært med siden starten

I år fyller Torsdagstreffet 50 år, og suksessopp-skriften er den samme som ved oppstarten: Trim, lunsj og god tid til prat.

AV: OVE LANDRO, ÅSANE TIDENDE

Tertnes Kvinne- og familielag (den gang Tertnes Husmorlag) så dagens lys i 1972. Fire år senere startet husmorlaget Torsdagstreffet.

Laget startet aktiviteter for barn og voksne. Nå var tiden inne for å aktivisere de eldre.

– Tertnes var på 70-tallet et nybyggerstrøk med stor innflytting, og mange kjente få utenom nærmeste nabo, forteller Gunnarson.

TING SKJEDDE FORT

På årsmøtet 3. februar i 1976 ble det satt ned det husmorlaget kalte for en «komite for eldreaktiviseringstiltak», og det var dette som skulle bli Torsdagstreffet som denne måneden fyller 50 år.

– På få måneder var det funnet møtested i Tertnes bedehus, søkt om finansiering, og ikke minst detaljplanlagt opplegg og nødvendige innkjøp. Åsane bydelsutvalg støttet oppstart med 6.400 kroner.

29. april i 1976 var det klart for første treff.

– Møtested var bedehuset og 60–70 pensjonister tok turen ut fra sin lune stue, kald nordavind til tross. Glade husmødre var i sving med henting og plassering av de som

trengte hjelp, forteller Eldbjørg Gunnarson, nåværende leder for treffet, og siterer fra nedskrevet tekst fra åpningen.

FRA KAFFETRØBBEL TIL KULTURPRIS

Den aller første dagen bød på utfordringer. Kaffemaskinen og for lite strøm på kjøkkenet skapte serveringskrøll. Problemet ble løst med en ny 10-liters kaffetrakter, en investering som trofast tjente treffet helt frem til 2000-tallet.

Siden den gang har Torsdagstreffet vært en fast base i bydelen. I 2015 ble den enorme frivillige innsatsen kronet med Kulturprisen i Åsane.

– Programmet har utviklet seg fra det «bedehusete» til det «folkehøgskolete». I dag kan det være alt fra foredrag om lokalhistorie og tannhelse til sang, musikk og «årets nyord», sier Gunnarson.

I dag samler treffet mellom 45 og 50 deltakere annenhver torsdag. Selv om de fleste kommer fra nærområdet, er det også gjester som tar turen ens ærend fra andre bydeler for å få med seg det sosiale påfyllet og den nydelige lunsjen til en hundrelapp.

En som har vært med på hele reisen, er Liv Clausen. Hun har sittet i programkomiteen helt siden starten i 1976 og er fremdeles brennende engasjert i arbeidet.

Jubileumsåret er spesielt for Clausen på flere måter; 6. mai fyller hun nemlig 90 år.

INVITERER TIL STORFEST

Selve jubileet skal markeres med en skikkelig sommeravslutning torsdag 4. juni klokken 11.00 i Tertnes Bedehus.

Her ventes det stor fint besøk av både forbundsleder Julie Hvidsten Helgesen i Norges Kvinne- og familieforbund (organisasjonens tidenes yngste leder) og

Gjennom 50 år har Tertnes Kvinne- og familielag samlet eldre til trim, lunsj og en god prat. Fra venstre: Elbjørg Øen, Marit Molvik Hansen, Helga Toppe, Liv Færøy Enge, Liv-Kristin Meland, Liv Clausen, Mariann Oksnes, Lilly Haukenes og Eldbjørg Gunnarson (mat- og programkomiteene). Foto: Ove Landro, Åsane Tidende

Torsdagstreffet: Dobbeltjubileum: Liv Clausen har vært med siden oppstarten av Torsdagstreffet og den 6. mai fyller hun 90 år. Foto: Ove Landro, Åsane Tidende

lokalforeningens egen leder, Elin Hvidsten.

– Vi har alltid brukt anledningen til å feire oss selv, enten det var 25-årsjubileum på SAS-hotellet eller 45-årsfest på Kulturhuset under pandemien. Men 50 år er en helt spesiell milepæl for oss alle, avslutter Gunnarson.

(Artikkelen er gjengitt med tillatelse av Åsane Tidende.)

Materiell fra

Norges Kvinne- og familieforbund

Tilbud!

- _____ Jubileumsboken "Arbeid for likeverd gjennom 100 år", Lene Søgaard Gloslie **kr. 100,-**
- _____ T-skjorte sort m/hvitt stort emblem str. XXL **kr. 50,-**

Profileringsartikler med emblem:

Norges Kvinne- og familieforbund

- _____ K&F skjerf, hvit m/sort emblem, 34X166 cm. **kr. 130,-**
- _____ Smykkenål i sølv **kr. 480,-**
- _____ Halssmykke i sølv **kr. 530,-**
- _____ K&F-pin **kr. 15,-**
- _____ Lagledernål **kr. 190,-**
- _____ Lite flagg m/emblem **kr. 50,-**
- _____ Handlenett, orange med logo **kr. 55,-**
- _____ Penner **kr. 25,-**
- _____ Ryggsekk **kr. 300,-**
- _____ Skriveblokk **kr. 75,-**
- _____ Paraply **kr. 150,-**
- _____ T-skjorte hvit m/sort stort emblem str. M, L, XL, XXL **kr. 100,-**

Hefter, bøker, trykksaker

- _____ Diktsamling, "Hold drømmen levende", Helene Freilem Klingberg **kr. 130,-**
- _____ Bok, "...og rommene var så tomme at musene gikk med sørgeslør", M. Bolstad: **kr. 80,-**
- _____ Plakat m/emblem 50x65 cm. **Gratis**
- _____ Gaveabonnement: Kvinner & Familie (pr. år) **kr. 150,-**

Informasjonsmateriell

- _____ Tidligere numre av medlemsbladet **Gratis**

Porto kommer i tillegg på alle bestillinger

Klipp ut

Navn/lag:

.....

Adresse:

.....

Postnr./-sted:

.....

Vi ber om å motta materiellet innen:

KUPONGEN SENDES:

Norges Kvinne- og familieforbund
Storgata 11
0155 Oslo

Tlf.: 22 47 83 80

E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Smykkenålen

Kr. 480,- med K&Fs logo

Handlenett

Kr. 55,- med K&Fs logo

Penner

Kr. 25,-

Paraply

Kr. 150,- med K&Fs logo

Ryggsekk

Kr. 300,- med K&Fs logo

Skriveblokk

Kr. 75,- med K&Fs logo

T-skjorte

hvit m/sort stort emblem
str. M, L, XL, XXL **Kr. 100,-**

Jubileumsboken

"Arbeid for likeverd gjennom 100 år",
Lene Sjøgaard Gloslie **Kr. 100,-**

Liste over K&Fs tillitskvinner

Sentralstyret:

Forbundsleder:

Julie Hvidsten Helgesen
Bekkjarvikveien 24, 5114 TERTNES
Tlf. 971 98 688
E- post: juliehh@live.no
Julie@kvinnerogfamilie.no

Nestleder:

Trine Berg Fines
Bergsgrendvegen 55, 7690 Mosvik
Tlf. 991 59 301
E- post: tbfines@online.no

Styremedlem:

Odrun Vellene Vevatne
Lemmesvegen 54, 5706 VOSS
Tlf. 902 21 720
E- post: odrunvv@gmail.com

Bodil Irene Berge Nervik
Mossavegen 17, 7690 Mosvik
Tlf. 412 88 232
Mail: bodil.nervik@icloud.com

Inger Berger
Ekkilsøyveien 72, 6530 Averøy
Tlf. 97614248
E- post: ingerbe60@outlook.com

Varamedlem:
Solvor Larsen
Ramstad Terrasse 5, 1405 Langhus
Tlf. 970 99 104
E-post: solvor68larsen@gmail.com

Sigrun Strøm
Follesevegen 9 a, 5302, Strusshamn
Tlf. 95943213
E- post: sigrun.strom@gmail.com

Kretsledere

Hålogaland

Gunn Evjen
Evjenveien 386, 8056 Saltstraumen
Tlf. 948 31 112
E-post: gunnda@live.no

Oslo

Liv Aasa Holm
Sørkedalsveien 210, 0754 Oslo
Tlf. 951 63 524
E-post: livaasaholm@gmail.com

Sunnmøre

Anita J. Kvalsund
Gjertnesåsen 3, 6092 Fosnavåg
Tlf. 412 26 404
E-post: anitaj-k@hotmail.com

Komite - /utvalgsledere: Valgkomiteen

Leder
Aina Alfredsen Førde
Hestberget 3, 6723 Svelgen
Tlf. 473 37 565
E-post: aina.forde@gmail.com

Kontrollkomiteen

Leder
Haldri Karin Engenes
Steinsvåg 14, 5437 Finnås
Tlf. 905 16 279
E-post: haldri47@outlook.com

Fokusområdekomiteen

Leder
Odrun Vellene Vevatne
Lemmesvegen 54
5706 VOSS
Tlf. 902 21 720
E-post: odrunvv@gmail.com

ACWW

2. representant
Merethe Brattetaule
Haukedalen 152, 5121 ULSET
Tlf. 408 28 939
E-post: mestroe2@online.no

Norsk TotalforsvarsForum

Postboks 1550 Sentrum, 0015 Oslo
Besøksadresse:
Bygning 60, Akershus festning

Fokus

Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål
Storgata 11, 0155 Oslo
E-post: fokus@fokuskvinner.no
Tlf. 23 01 03 00

Studieforbundet næring og samfunn

Postboks 9388 Grønland, 0135 Oslo
E-post: post@naeringogsamfunn.no
Tlf. 22 17 66 00

 - følg oss på facebook

OPPDATER DEG PÅ HVA SOM SKJER I FORBUNDET! DU FINNER LINKEN TIL FACEBOOKSIDEN PÅ NETTSIDENE VÅRE. HER FÅR DU LØPENDE INFORMASJON, DU KAN KOMMENTERE OG DELTA I DISKUSJONEN.

Mange lag er nå direkte tilknyttet forbundet. Se vår hjemmeside www.kvinnerogfamilie.no under Lag i fylker uten kretsledd.

ABONNER PÅ MEDLEMSBLADET

3 UTGAVER I 2026

Kun
kr 150.-

Annonsepriser:

Helside: kr. 8 000
Halvside: kr. 4 800
Kvartside: kr. 2 900
2 sider oppslag kr. 12 000
Baksiden: kr. 14 000

Format mm:

210x297
185x125/90x260
185x60/90x125/43x260
210x297 x2
210x250

Returadresse: Norges Kvinne- og familieforbund, Storgata 11, 0155 Oslo

Dette er Norges Kvinne- og familieforbund

Som medlem får du:

- Tilbud om advokatbistand
- Rabatt på hotellovernatting
- Medlemsbladet Kvinner & Familie 3 ganger i året
- Tilbud om kurs, konferanser, reiser mm. gjennom ditt lokallag/krets

Ditt medlemskap er viktig!

Våre arbeidsområder er:

- Familievikar
- Innføring av skolemat over hele landet
- Fødetilbudet – økt utdanning av jordmødre
- Integreringsarbeid og aktiviteter lokalt

Synes du at en av de aller viktigste oppgavene i samfunnet er å gi barna et godt og trygt oppvekstmiljø?
Vil du gjerne ha mer tid til barna dine uten at det går utover økonomi og yrkeskarriere?
Da kan Norges Kvinne- og familieforbund være noe for deg!

Målet er samfunnspåvirkning i kvinne og familiepolitiske spørsmål nasjonalt og internasjonalt.

Våre satsningsområder er: Kvinnepolitikk • Familiepolitikk
• Miljø- og forbrukerpolitikk • Internasjonalt samarbeid

Klipp ut

Jeg ønsker medlemskap i Norges Kvinne- og familieforbund

NAVN:

FØDSELSÅR:

ADRESSE:

POSTNR.-/STED:

LOKALLAG:

KRETS:

E-POST:

TELEFON:

INNMELDINGEN
SENDES:

Norges Kvinne- og
familieforbund
Storgata 11
0155 Oslo
Tlf: 22 47 83 80

Du kan også melde deg inn
via vår nettside:
[kvinnerogfamilie.no/
medlemskap/bli-medlem/](http://kvinnerogfamilie.no/medlemskap/bli-medlem/)

☐ Bekreftelse: Jeg samtykker at mine personopplysninger kan benyttes av forbundet til medlemsblad, forbundsnytt, invitasjoner og medlemslister som sendes ut til tillitsvalgte.